

Karta przedmiotu oferowanego w Szkole Doktorskiej nr 2
– semestr letni 2021/2022

TYTUŁ
Prawne i etyczne uwarunkowania działalności naukowej
JEDNOSTKA PROWADZĄCA
Szkoła doktorska nr 2
DYSCYPLINA NAUKOWA
Nauki prawne
JEDNOSTKA REALIZUJĄCA
118000 - Wydział Administracji i Nauk Społecznych
OPIS SKRÓCONY PRZEDMIOTU
Celem zajęć jest przygotowanie do pracy badawczej z perspektywy zasad etycznych i prawnych, które z tą pracą nierozzerwalnie się wiążą, oraz kształtowanie postaw etycznych i społecznych badacza. Podczas zajęć słuchacze zostaną zapoznani z podstawowymi zagadnieniami etycznymi i prawnymi prowadzenia działalności naukowej. Omówione zostaną m.in.: idea uniwersytetu, konstytucyjna zasada wolności badań naukowych, zasady i wartości etyczne w pracy naukowej, zasady deontologii naukowców, jak również wpływ tzw. czynników zewnętrznych – polityki, przemysłu i biznesu na sposób prowadzenia działalności badawczej i związane z tym dylematy etyczne. Podjęte zostaną także zagadnienia praktyczne, których świadomość powinien mieć każdy pracownik naukowy (m.in. podstawy prawa własności intelektualnej, rzetelność w procedurach grantowych). Zajęcia są adresowane do szerokiego grona słuchaczy, którzy są zainteresowani proponowaną tematyką.
OPIS PRZEDMIOTU
Treści programowe: 1. Pojęcia podstawowe: nauka i działalność naukowa. 2. O idei uniwersytetu. 3. Konstytucyjne i konwencyjne standardy wolności badań naukowych. 4. Społeczne role uczonych. 5. Odpowiedzialność moralna naukowców. 6. Zasady i wartości etyczne w pracy naukowej i procedurach grantowych. 7. O patologii życia naukowego: casus Trofima Łysenki i modne bzdury. 8. Przemysł, biznes i polityka – zewnętrzne czynniki oddziałujące na badania naukowe. 9. Regulacje etyczne i deontologia.

10. Własność intelektualna – podstawowe pojęcia i procedury.
11. Inne tematy dotyczące prawnych i etycznych aspektów działalności naukowej
wybrane po konsultacjach z doktorantami.

LITERATURA

Podczas zajęć będą wykorzystywane fragmenty publikacji, wybrane i udostępnione doktorantom przez wykładowcę.

Problematyka zajęć jest omawiana m.in. w:

1. K. Twardowski, O dostojności uniwersytetu, [w:] Lwowskie wykłady akademickie. Wykłady o idei uniwersytetu, t. 1, Kęty 2018.
2. R. Merton, Nauki i demokratyczny ład społeczny, [w:] Teoria socjologiczna i struktura społeczna, Warszawa 1982.
3. A. Chorążewska, A. Biłgorajski, Konstytucyjna wolność badań naukowych a ochrona pracy naukowej. Studium przypadków z nauk ścisłych eksperymentalnych, Katowice 2018.
4. J. Zajadło, Etyka doradcy prawnego władz publicznych (na przykładzie afery tzw. torture papers), Przegląd Sejmowy 2007/6.
5. W. Galewicz, O etyce badań naukowych, Diametros nr 19 (marzec 2009).
6. Kodeks Narodowego Centrum Nauki dotyczący rzetelności badań naukowych i starania o fundusze na badania.
7. Europejska Karta Naukowca.

EFEKTY UCZENIA

Doktorant nabywa wiedzę o prawnych i etycznych aspektach prowadzenia działalności badawczej, jej społecznych i moralnych uwarunkowaniach, a także sposobach rozwiązywania sytuacji konfliktowych oraz analizowania dylematów etycznych i prawnych. Doktorant potrafi prowadzić działalność naukową zgodnie z prawem i etyką naukową, rozumie wymogi rzetelności w badaniach naukowych i procedurach grantowych, ma świadomość znaczenia współpracy naukowej, wymiany naukowych doświadczeń i udziału w grupach badawczych. Doktorant nabywa kompetencje społeczne polegające na umiejętności stosowania zasad etycznych w praktyce działalności naukowej, uświadamia sobie ramy prawne takiej działalności, stosuje podejście krytyczne w pracy twórczej, a jednocześnie zdaje sobie sprawę ze znaczenia tzw. kompetencji miękkich dla skutecznego funkcjonowania w zespołach badawczych. Konwersatoryjny charakter zajęć pozwala rozwijać samodzielność, kreatywność i krytyczne myślenie, ćwiczyć argumentację i kulturę dyskusji. Są to umiejętności pożądane również na rynku pracy.

METODY I KRYTERIA OCENIANIA ORAZ FORMA ZALICZENIA ZAJĘĆ

Podstawą zaliczenia przedmiotu będzie materiał omówiony podczas zajęć. Doktorant będzie mógł wybrać pisemny sprawdzian albo przygotowanie krótkiego eseju na jeden z tematów poruszanych podczas zajęć. Na podwyższenie końcowej oceny będzie miała wpływ aktywność podczas zajęć, w szczególności udział w dyskusjach. Temat proponuje doktorant po konsultacji z wykładowcą. W wypadku ograniczenia funkcjonowania uczelni wynikającego z pandemii COVID-19 sprawdzian będzie miał formę zdalną i zostanie przeprowadzony za pomocą formularza elektronicznego w aplikacji Microsoft Forms.

JĘZYK WYKŁADOWY PRZEDMIOTU		PUNKTY ECTS
polski		3
FORMA PROWADZONYCH ZAJĘĆ	WYMIAR GODZIN	PROWADZĄCY
Seminarium (SEM)	30	Piotr Radziewicz, dr hab., prof. uczelni